2. ULUSLARARASI BALKANLAR, ANADOLU, KAFKASYA ve TÜRKİSTAN COĞRAFYASI SANAT, KÜLTÜR, TARİH ve FOLKLOR KONGRESİ/SANAT ETKİNLİKLERİ

2nd. INTERNATIONAL BALKANS, ANATOLIA, CAUCASIA and TURKISTAN (MIDDLE ASIA) GEOGRAPHY ART, CULTURE, HISTORY and FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITY

"Prof. Dr. Ali RECEBLİ Armağanı (In Honour of Prof. Dr. Ali RECEBLİ)"

09-10-11-12 Mayıs/May 2022, Aydın-TÜRKİYE

Sayın/Dear Assoc. Prof. Gülnur DURAN

09-12 Mayıs 2022 tarihlerinde düzenlenen "2. ULUSLARARASI BALKANLAR, ANADOLU, KAFKASYA ve TÜRKİSTAN COĞRAFYASI SANAT, KÜLTÜR, TARİH ve FOLKLOR KONGRESİ/SANAT ETKİNLİKLERİ" ne *bildiri* ile katılmanızdan dolayı teşekkür ederiz.

Thank you for your participation to "2nd INTERNATIONAL BALKANS, ANATOLIA, CAUCASIA and TURKISTAN (MIDDLE ASIA) GEOGRAPHY ART, CULTURE, HISTORY and FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITY" with an *oral presentation* which was held between 09-12 May 2022.

Prof. Dr. Osman KUNDURACI
Kongre Başkanı
Congress President

Prof. Dr. Artegin SALAMZADE
Kongre Başkanı
Congress President

Dr. Öğr. Üyesi (Assist. Prof. Dr.) Ahmet AYTAÇ
Kongre Başkanı ve Sergi Küratörü
Congress President and Exhibition Curator

TÜRKİYE AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ TÜRK SANATI ve KÜLTÜRÜ UYGULAMA ve ARAŞTIRMA MERKEZİ (TURKEY ADU TURKISH ART and CULTURE APPLICATION and RESEARCH CENTER)
KUZEY MAKEDONYA SOSYO KÜLTÜREL ANTROPOLOJİ ENSTİTÜSÜ (N. MACEDONIA INSTITUTE FOR SOCIO-CULTURAL ANTHROPOLOGY)
TÜRKİYE SELÇUK ÜNİVERSİTESİ TÜRK EL SANATLARI ARAŞTIRMA ve UYGULAMA MERKEZİ (TURKEY SELÇUK UNIVERSITY TURKISH HANDICRAFTS RESEARCH and APPLICATION CENTER)
K. MAKEDONYA ÜSKÜP FELSEFE FAKÜLTESİ KÜLTÜRLERARASI ARAŞTIRMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (N. MACEDONIA CENTER FOR INTERCULTURAL STUDIES and RESEARCH AT THE FACULTY of PHILOSOPHY)
AZERBAYCAN MİLLİ İLİMLER AKADEMİSİ MİMARLIK ve GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ (AZERBAIJAN NATIONAL ACADEMY of SCIENCES INSTITUTE of ARCHITECTURE and ARTS)
ÖZBEKİSTAN TERMEZ DEVLET ÜNİVERSİTESİ (UZBEKISTAN TERMEZ STATE UNIVERSTY)
MOLDOVA GAGAUZYA DEVLET ÜNİVERSİTESİ (MOLDOVA GAGAUZYA STATE UNIVERSTY)
AZERBAYCAN MİLLİ İLİMLER AKADEMİSİ MİLLİ AZERBAYCAN TARİH MÜZESİ (AZERBAIJAN NATIONAL ACADEMY of SCIENCES NATIONAL AZERBAIJAN HISTORY MUSEUM)
İNGUŞYA Ç. E. AXRIEV İNGUŞ İNSANI BİLİMSEL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ (ENGUSIA Ç. E. AXRIEV INTEGRATED HUMAN SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE)
ÇEÇENİSTAN RUSYA FEDERAL DEVLET BÜTÇESİ BİLİM KOMPLEKSİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ V. I. NE. IBRAGIMOV RUSYA BİLİMLER AKADEMİSİ (KNII RAS) (CHECHNYA FEDERAL STATE BUDGETARY INSTITUTION OF SCIENCE COMPLEX RESEARCH INSTITUTE V. I. H. I. IBRAGIMOV RUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES (KNII RAS) RUSSIAN)
KAZAKİSTAN BAŞ MİMARLIK VE İNŞAAT AKADEMİSİ MİMARLIK FAKÜLTESİ (KAZAKHSTAN CHIEF ARCHITECTURE and CONSTRUCTION ACADEMY FACULTY of ARCHITECTURE)
ARNAVUTLUK ELBASAN "ALEKSANDËR XHUVANI" ÜNİVERSİTESİ (ALBANIA UNIVERSITY of ELBASAN "ALEKSANDËR XHUVANI")
KAZAKİSTAN T. K. ZHURGENOV KAZAK ULUSAL SANAT AKADEMİSİ (T. K. ZHURGENOV KAZAKH NATIONAL ACADEMY of ARTS)
TÜRKİYE MALTEPE ÜNİVERSİTESİ (TURKEY MALTEPE UNIVERSITY)
KAZAKİSTAN ABAY KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ (KAZAKHSTAN ABAY KAZAKN NATIONAL UNIVERSITY)
GÜRCİSTAN GORİ DEVLET EĞİTİM ÜNİVERSİTESİ (GEORGIA GORI STATE TEACHING UNIVERSITY)
RUS DEVLET SANAT ÇALIŞMALARI ENSTİTÜSÜ (RUSSIAN STATE INSTITUTE OF ART STUDIES)
TÜRKİYE İPEK YOLU STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (TURKEY İPEK YOLU STRATEGIC RESEARCH CENTER)
KAFKASYA ÜNİVERSİTELER BİRLİĞİ (CAUCASUS UNIVERSITY ASSOCIATION)
TÜRK OCAKLARI AYDIN ŞUBESİ (TURKISH HEARTHS AYDIN BRANCH)
AYDIN KÜLTÜR TURİZM DERNEĞİ (AYDIN CULTURE TOURISM ASSOCIATION)
KUŞADASI KÜLTÜREL ve TARİHİ MİRASI KORUMA DERNEĞİ (KUŞADASI CULTURAL and HISTORIC HERITAGE CONSERVATION ASSOCIATION)

2. ULUSLARARASI
BALKANLAR, ANADOLU, KAFKASYA ve TÜRKİSTAN COĞRAFYASI SANAT, KÜLTÜR, TARİH ve FOLKLOR KONGRESİ/SANAT ETKİNLİKLERİ

II. INTERNATIONAL
BALKANS, ANATOLIA, CAUCASIA and TURKISTAN (MIDDLE ASIA) GEOGRAPHY ART, CULTURE, HISTORY and FOLKLORE CONGRESS / ART ACTIVITY

"Prof. Dr. Ali RECEBLİ Armağanı (In Honour of Prof. Dr. Ali RECEBLİ)"

Editörler: Dr. Ahmet AYTAÇ
Öğr. Gör. Ufuk ÖREN

09-12 Mayıs/May 2022, Aydın-TÜRKİYE/TURKEY

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Yayın No: 103

Tüm hakları saklıdır. Copyright sahibinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının, elektronik, mekanik ya da fotokopi ile basımı, yayımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz.

Sayfa Tasarımı:

Dr. Ahmet AYTAÇ

Kapak Tasarımı:

Dr. Ahmet AYTAÇ

Basım Tarihi: **26.11.2022**

ISBN : 978-605-72239-0-6

ADÜ Yayın Numarası : 103

Kitapta Yer alan metinler, fotoğraf, resim, şekil ve çizimler, alıntı ile kaynakça sorumlulukları yazarlarına aittir.

18 Ülkeden 98 adet, Türkiye'den 37 adet bildiri sözlü sunum olarak kitapta yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

Program	
Açılış konuşmaları	15-28
Prof. Dr. Ertegin SALAMZADE (Azerbaijan), Art in the Space of the Geography of the Turkic World	31-34
Prof. Dr. Rubin ZEMON (N. Macedonia), Recognition of Identity and Protection of Minority Rights of Slavic Speaking Muslims in North Macedonia, Kosovo, Serbia and Albania	35-36
Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ (Türkiye), About a Group of Adıyaman Pillow Carpet in a Special Collection	37-42
Assist. Prof. Dr. Meleq SHOPİ (Albania)-PhD. Denis HIMÇİ-PhD. Heldi KODRA (Albania), The Romani Language and its Relationships With Other Balkan Languages	43-46
Prof. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ (Türkiye)-Prof. Dr. Sema ETİKAN (Türkiye)-Assoc. Prof. Hande KILIÇARSLAN (Türkiye), Kandilli Desenli Özbağ Halıları	49-54
Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ (Türkiye)-Eren YASUBUĞA (Türkiye), Özel Bir Koleksiyonda Bulunan Kars Halıları	55-62
PhD. Ramil GULİYEV (Azerbaijan), The Symbol of "Grey Wolf" in Fine Arts and its Interpretation in Modern Culture	63-66
PhD. Altansukh GANBAT (Mongolia), Ötüken'den Kayı Boyunun Damgası İlk Defa Bulundu	67-68
PhD. Leila NAFİSİNİA (Iran), "Glitch" Traditional Handmade of Mazandaran & Semnan	69-73
Prof. Dr. Abbas SEYİDOV (Azerbaijan), On the Study of the Monuments of the Last Neolithic Period of Garabakh	77-80
Assoc. Prof. Dr. Emine KILIÇASLAN (Türkiye), Sanat ve Kültür İlişkisi Bağlamında Türk Kamu Diplomasisine Bakmak	81-83
Assoc. Prof. Dr. Khazar ZEYNALOV (Azerbaijan), Müstəqillik Dövrü Azərbaycan Boyakarlığında Milli və Transmilli Dəyərlərin Təzahürü (Xalq Rəssamı Toğrul Nərimanbəyovun Yaradıcılığında)	85-88
PhD. Kharsiyev Boris MAGOMET-GİREYEVİCH (Ingushya), The Repressive Policy of Bolshevism in the Caucasus in the XX Century: Extermination of the Muslim Population of Azerbaijan and Deportation of the Ingush People	89-92
Şöle BAYRAMOVA (Azerbaijan), Orta Əsr Ağsu Şəhəri" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu Turizm Məkanı Kimi	93-94
Prof. Dr. Rana ABDULLAYEVA (Azerbaijan), Multiculturalism in Turkic Tradition and in Modern Society	97-98
Assoc. Prof. Dr. Habibe ALİYEVA (Azerbaijan), The Place of Blue Mosques' Samples in Turkic-Islamic Architecture	99-105
PhD. Valbona KALO (Albania), A Look at the Aesthetic and Mystical Principles of the Poetic-Musical Creations of the Usta (Master) Isuf Myzyri	107-110
PhD. Leila NAFİSİNİA (Iran), Āyatliq, Birthday and Death Motif	111-116
Aslan GASİMOV (Azerbaijan), Boyalı Seramik Kültürü Kaplarının Bezemeleri (Milli Azerbaycan Tarihi Müzesinin Seramik Koleksiyonu Bazında)	117-119
Prof. Dr. Bella MUSAYEVA (Azerbaijan), Allusion and Symbol as a Way to Circumvent Censorship in R. Ibraghimbekov's Playwriting	123-124
Assist. Prof. Dr. Elvira LUMI (Albania)-PhD. Lediona LUMI (Albania), The Ottoman Empire in the Prose of Ismail Kadare	125-127
PhD. Ardita DYLGJERİ (Albania)-Irgen XHYRA (Albania), The Education of the New Generation, a Topic of Interest in the Albanian Political Discourse (Propaganda vs. Reality)	129-132
PhD. Gunel SEYİDAHMEDLİ (Azerbaijan), Pir Ömer Sultan Ziyaretgahının Mezar Taşları	133-136
Batbold GONCHİG (Mongolia), Kök Türk ve Uygur Döneminde *Buğu* Boyunun Adı Üzer	137-138
Prof. Dr. Tamer KORALAY (Türkiye)-Lec. Ufuk ÖREN (Türkiye)-Lec. Servet AKAR (Türkiye), Geleneksel Kuyumculuk Sanatında Granat Süs Taşının Kullanımı	141-144
Assist. Prof. Dr. Hande Ayşegül ÖZDEMİR (Türkiye), Konya İ. Koyunoğlu Müzesinde Bulunan Kilimlerin Tasarım Öğe ve İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi	145-150
PhD. Jonida CUNGU(Albania)-Parajsa MYFTİU (Albania), Words of the Turkish Source in the "Canon of Lekë Dukagjini"	151-154
PhD. Florinka GJEVORİ (Albania), Social Phenomena in the Prefecture of Elbasan, During the Period of the Albanian Monarchy	155-156
Movsumov SHAFA (Azerbaijan), European Banknotes of the Period of War 1941-1945 Years (based on Materials National Museum of History of Azerbaijan)	157-160
Lec. Pelin DEMİRTAŞ DİKMEN (Türkiye)-Lec. Canan ERDÖNMEZ (Türkiye), Bizans'ta Süslenme ve Takı Kültürü	161-164
Lec. Canan ERDÖNMEZ (Türkiye)-Lec. Pelin DEMİRTAŞ DİKMEN (Türkiye), Bizans'ta Giyim Kültürü ve Ayak Giyimi	165-168

Lec. Mustafa KULA (Türkiye), 20. Yüzyılın Sonlarında Batı Moda Anlayışına Alternatif Oluşturan Japon Moda Tasarımcıları	169-173
Assoc. Prof. Dr. Zeynep BALKANAL (Türkiye), Koleksiyonculuk; Bolu İli Mengen ve Kıbrıscık İlçeleri Örneği	177-181
Assoc. Prof. Dr. Ayşegül KARAKELLE (Türkiye), Hatay'da Dokumacılık Kültürü ve Aziz Dizisi Üzerine Bir Değerlendirme	183-187
Assoc. Prof. Dr. Shahla NURUZADE (Azerbaijan), The Process of Returning to Traditional Values in the Years of Independence in Azerbaijan	189-192
Assoc. Prof. Dr. Laman Z. GARAYEVA (Azerbaijan), New Geopolitical Configuration in the South Caucasus After the 44-day Patriotic War	193-195
PhD. Senure DOSTİYEVA (Azerbaijan), Profesör Ali Rajabli ve XVI-XVII Yüzyıllarda Azerbaycan Numizmatiği	197-199
Lec. Mesude Serpil ALTUN (Türkiye), Bulaşıcı Hastalıklarla Şekillenen Moda ve Güzellik Anlayışı	201-205
Lachin MUSTAFAEV (Azerbaijan)-Emin MAMMADOV (Azerbaijan), The Relevance and Origin of the Ancient Coins of Caucasian Albania, and Its Study	207-209
Mircavid AĞALAROV (Azerbaijan), Beylagan Glazed Ceramics: Local and Imported	211-213
Prof. Dr. Mutluhan TAŞ (Türkiye), Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Türkiye'de Çalışan Yabancı Heykeltraşlar	217-220
Assoc. Prof. Dr. Fahrettin GEÇEN (Türkiye) Kübizm ve Fütürizm Sanat Akımlarında An ile Zaman İlişkisi	221-224
Assist. Prof. Dr. Boyan BLAZHEV (Bulgaria), Drawing as a Form of Universal Visual Communication	225-227
Narmin Davud BAQİROVA (Azerbaijan), Materials Azerbaijans First Professional Female Pianist Khadidja Gayibova in the Collection of the National Museum of History of Azerbaijan	229-231
PhD. Sandra BLAZHEVA (Bulgaria), New Technologies and their Reflection in	233-236
Prof. Dr. Zoran MATEVSKI (N. Macedonia)-Assoc. Prof. Dr. Dushka MATEVSKA (N. Macedonia), Religion and Cinflicts in Europe	239-242
Assoc. Prof. Dr. Berrin OKKA (Türkiye), Plastination and Ethics	243-246
Assoc. Prof. Dr. Nasir GULUZADEH (Azerbaijan), Random Findings From a Norwegian Citizen in 2005	247-251
Assoc. Prof. Dr. Rudina MİTA (Albania), Humanism of the People of Elbasan in Aid of Education and Culture in the Region of Elbasan in the 30s of the XX Century	253-258
Slave KATIN (N. Macedonia), The Washington, d.c.- Based United Macedonian Diaspora-Guardian of the Truth About Macedonia	259-262
Prof. Dr. Necati DEMİR (Türkiye), Tarihte Türk Adı ile Kurulmuş Köktürk Devleti'nin Tarihî Alt Yapısı	265-268
Prof. Dr. Aladdin MELİKOV (Azerbaijan)-PhD. Aygün MEMMEDOVA (Azerbaijan), XIII asr Konya Numismatiği ve Felsefesinin Seciyyevi Cehetleri	269-274
Assoc. Prof. Dr. Faiq ƏLƏKBƏRLİ (Azerbaijan), Ahmet Cevadın Türkçülük ve Turancılık Düşünceleri	275-278
PhD. Senuber QASIMOV (Azerbaijan)-PhD Aygün MEMMEDOVA (Azerbaijan), Şirvanşah Muhemmed Qazi (1502) Devrinin Nadir Tarihi Faktları	279-281
Mehriban SEYİDZADE (Azerbaijan), About Some Exhibits Donated by A. Rajabli to the National History Museum of Azerbaijan	283
Prof. Birsen ÇEKEN (Türkiye)-Merve GÖRGÜN (Türkiye), Artırılmış Gerçekliğin Sanat Bağlamında İncelenmesi	287-291
Prof. Birsen ÇEKEN (Türkiye)-Yeliz CANTÜRK (Türkiye), Video Oyunlarında Telif Hakları	293-296
Prof. Dr. Emine NAS (Türkiye), Geri Dönüşüm ve Yaratıcı Tasarım İlişkisi	297-300
Prof. Dr. Nihan Semen ERSÖZ UZAR (Türkiye)-Derya Sultan GÜL (Türkiye), Türkiye'de Özgün Baskı Tekniğini Kullanan Bazı Sanatçıların Eserlerindeki Hayvan Motifleri	301-306
PhD. Dilara GUSEINOVA (Russia), Set Design of Traditional Theater (After the Example of *Ta'zie*)	307-308
Prof. Dr. Zhuljeta KADILL (Albania)-PhD. Florenca STAFA (Albania), Agricultural Law of 1858 in the Ottoman Empire and Its Influence on the Establishment of Chiflik Property	311-316
Prof. Dr. Mutluhan TAŞ (Türkiye)-Lec. Dr. Abdullah GÜMÜŞ (Türkiye), Heykel Döküm Tarihçesi	317-320
Prof. Dr. Alishina Khanisa CHAVDATOVNA (Tatarstan), История Изучения Языка Сибирских Татар (Sibirya Tatarların Dili Eğitim Tarihi)	321-323
Assoc. Prof. Dr. Nazile ABDULLAZADE (Azerbaijan), Shusha - Our Music Cradle	325-327
PhD. Elnur HASANOV (Azerbaijan), Gence Hanlığı Tarihi Osmanlı Arşivlerinde (Cavad Han Dönemi)	329-332
Prof. Dr. Namig ALİYEV (Azerbaijan), Important Facts of the History of Azerbaijani Statehood - Postage Stamps	335-339
Assoc. Prof. Dr. Khagani ALMAMMADOV(Azerbaijan)-PhD. Leyla RUSTAMOVA (Azerbaijan), The Main Center of Leylatepe Culture-Garabakh	341-344

PhD. Mehribanu GLAUDİNOVA (Kazakhstan)-PhD. Asiya GALİMZHANOVA (Kazakhstan)-PhD. Said GALİMZHANOV (Kazakhstan), Interpretatıon of Artıstıc Images of the Tamgaly Sanctuary Petroglyphıc Complexes	345-348
PhD. Əli FƏRHADOV (Azerbaijan), XIX Əsrin Sonu – XX Əsrin Əvvəlləri Qacarlarla Mübarizədə Azərbaycanlı Ziyalıların Rolu	351-353
Nərmin NƏZƏROVA (Azerbaijan), Milli Ziyalı və Milli Burjuaziyamızın Milli Azadlıq Hərəkatında İştirakı	355-357
Prof. Aysen SOYSALDI (Türkiye)-Res. Assist. Burcu ER (Türkiye), Beylikler Dönemi (XIV. Yüzyıl) Türk Tezhip Sanatında Hatayi Üslubu	361-364
Prof. Dr. Emine NAS (Türkiye), Tasarım Sürecinde Geleneksel Motiflerin Kullanımına Yönelik Değerlendirmeler	365-368
Assoc. Prof. Mesude Hülya (ŞANES) DOĞRU (Türkiye), Macar Bilimler Akademisi Şarkiyat Koleksiyonunda Bulunan Török, O. 254 ve Török, Qu 25 Numaralı Yazma Eserlerin Unvan Sayfalarına Dair	369-373
Assoc. Prof. Dr. Birnaz ER CENGİZ (Türkiye), Geleneksel Bir Tekstil Ürünü Olan Keçenin Kültürel Sürdürülebilirlik Kapsamında Dekoratif Eşya Tasarımına Uygulanması	375-382
Assoc. Prof. Dr. Mine CAN (Türkiye), Aydın Yöresine Ait Kanaviçe İşlemelerinin Motif ve Kompozisyon Özellikleri Bakımından İncelenmesi	383-387
PhD. Ayşe TANRIVER CELASİN (Türkiye)–Assoc. Prof. Gülnur DURAN (Türkiye), Tezhip Sanatı Bağlamında XIV-XVI. Yüzyıl Kur'ân-I Kerim Nüshalarında Mushaf Gülleri	389-393
Farida KHALİLOVA (Azerbaijan), Beadwork in Azerbaijani Embroidery	395-397
Prof. Dr. Alishina Khanisa CHAVDATOVNA (Tatarstan), Фонетическая Система Тоболо-Иртышского Диалекта Сибирских Татар: Гласные	401-402
PhD. Esmeralda HIDRI (Albania), Bektashi Doctrine and its Influence on the Cultural and Literary Formation of the Albanian National Poet, Naim Frashëri	403-406
Lec. Servet AKAR-Lec. Ufuk ÖREN (Türkiye), Geleneksel Kuyumculuk Sanatında Elektrometal Kaplama Tekniğinin Kullanımı	407-410
Vabona KALEMI (Albania), Oriental Lexical Elements in the Vocabulary of Kardhiqi Province in Gjirokastra	411-414
Aygün QULIYEVA (Azerbaijan), Cradle Tradition in the Peoples of the Turkish World	415-419
Prof. Dr. Gabriel C. D. LOPES (Usa)-Prof. Dr. Zoran R. VİTOROVİC (Usa), The Time of the Great Lies vs. New World -Wew Reality	423
Prof. Dr. Akaev Vakhit KHUMİDOVİCH (Chechnya-Russia), Islam in the Caucasus: Spiritual and Cultural Influence of Turkey on the Peoples of the Region	425-427
Phd. Artan LİLA (Albania), Tourism and Development Opportunities in Shebenik Jablanica Park	429-431
Aynur GUNASHLİ (Azerbaijan), Paralelizmin Mənşəyi və Əsas Xüsusiyyətləri	433-435
Mustafa KADZADEJ (Albania), Turkish-Bulgarian Alliance and Albanian Political Elite	437-439
Assoc. Prof. Dr. Fidan GASIMOVA (Azerbaijan), Oğuz ve Kelt Destanlarında Kadın İmgesi	443-446
Evgenii KONONENKO (Russia), Developing Abdullah Kuran: on the Question of the Typology of the Architecture of the Ottoman Mosque	447-450
Marjona XAYRULLAYEVA (Uzbekistan), O`rta Osiyo, Kavkaz va Bolqon Davlatlarning O`ziga Xos Madaniyati	451
Fatma GANİYEVA (Azerbaijan), National Identity, Mentality and National Thinking	453-454
Saidov Oybek SALOHIDDIN O'G'LI (Uzbekistan), Markaziy Osiyo Mamlakatlari Boy Ma'daniyati	455-456
Assoc. Prof. Dr. Djalalitdin MİRZAEV (Uzbekistan), The Chagatai: Historical Transformation of Term	459-460
PhD. Aurela BASHA (Albania), Turkish Loanwords in the Linguistic Variety of Elbasan	461
PhD. Galina MUTAF (Gagauzia), Gagauz Yazıcıların Hem Bilim İnsannarın Yaratmalarında Ekmään Maanası	463-468
PhD. Florenca STAFA (Albania)-Assoc. Prof. Dr. Majlinda PEZA (Albania), New Approaches to Quality Learning and the Necessity of Changes in School Curricula	469-471
Novruz Agagul NURİYEV (Azerbaijan), Textological Researches on Classical Style Texts - on the Basis of Mirza Nasrullah Dida's Work "Rovzatul-athar"	473-474
Assist. Prof. Dr. Emre ŞEN (Türkiye)-Şeyma ÇÖLGEÇEN (Türkiye), Görsel Sanatlarda Çocukluk Dönemleri Oyun Tasvirleri	475-478
Assist. Prof. Ayşe ÇETİN (Türkiye), Imam-I Birgivi Mezar Taşları Bezeme Unsurları	479-482
PhD. Oğuljeren A. KHADJIYEVA (Turkmenistan), National Art Traditions in the Modern Architecture of Turkmenistan	483-490
PhD. Ganira PİRGULİYEVA (Azerbaijan), Numismatics of Karabakh	491-497
Nazire Nalan GÖK (Türkiye), Azerbaycan Şirvan-Abşeron Mimarlık Zonası'nda Yer Alan Mezar Taşlarında Tespit Edilen Dini Motifler ve Semboller	499-503
PhD. Aziza ESHQURBONOVA (Uzbekistan), Xalq O`yinlari –Qadriyatlar Timsoli	507
PhD. Rudina URUCI (Albania), General Features of the Environment and Pollution in the Administrative Unit of Elbasan	509-513

Gambar Rovshan GAMBAROV (Azerbaijan), Çexoslovakiya Türkologiyasının Müasir Durumu və İnkişaf Perspektivləri	515-517
Mahliyo Omononullayeva HUSNIDDINOVNA(Uzbekistan)-PhD Turopova Mohidil TURDIYEVNA (Uzbekistan), Movarounnahr Xaritasi Tavsifi	519
Turg'unov RUSTAMBEK (Uzbekistan), Muvaffaqiyatga Birgalikda Erishamiz	521-522
PhD. Mayis CAFAROV (Azerbaijan), Azərbaycan Numizmatlarının Əsərləri Cənub-Şərq Regionu Tarixinin Öyrənilməsində Mənbə Kimi	525-528
PhD. Altay SUROY (Kosova), Osmanlıda Bir İhbarname Öyküsü	529-532
Tarih DOSTİYEV (Azerbaijan), Erkən İslam Çağında Azerbaycan'da Etnik-Kültürel Süreçeler	533-536
Polina KOROTCHİKOVA (Russia), Qajar Art in the Collection of the State Museum of Oriental Art, Moscow	537-540
Mitra SETAREHSOBH (Iran), Kaligrafi ve Resim Sanatı, Sanatçıların Eğilimlerine Yeni Bir Yaklaşım	541-546
Raya Qadysqyzy ORAZOVA (Kazakhstan), From the History of the Egyptian Rulers: Sultan Beybars	547-549
Prof. Nesrin ÖNLÜ (Türkiye), Sürdürülebilir Tasarımda Yaratıcı Düşünme	553-556
Bedircihan MEMMEDOVA (Azerbaijan), Zakatala Bölgesinin Arkeoloji İrsi (Demir Devri Abideleri)	557-559
Pylypchuk YAROSLAV (Ukraine), Azerbaijani Turks in the Safavid State	561-563
Aygün MEMMEDOVA (Azerbaijan)-Resul EFENDİYEV (Azerbaijan), Azerbaycanda Aşkarlanan Parfiya Sikkelerine Yeni Nazar	565-567
Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ (Türkiye)-Lec. S. Nihal COŞKUN (Türkiye), İzmir El Dokumacılığı ile İlgili Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivlerinde Bulunan Bazı Belgeler	571-575
PhD. Entela MUÇO (Albania), Kültürel Miras ve Onun Etnik Esası (Arnavutluk ve Türkiye)	577-579
Abdrakhmanova Kulsun HALYKOVNA (Kazakhstan)-TULEGENOVA Malika (Kazakhstan), Khoja Ahmed Yassavı Revıew of the History of Language Study of the Monument "Diuani Hikmet"	581-584
Lec. Adem ÇOLAK (Türkiye)-Lec. Merve DÜZAĞAÇ ÇOLAK (Türkiye), Gaziantep Mevlevihanesi Vakıf Müzesi'nde Bulunan Konya Kilimleri	587-594
Səma ALMƏMMƏDLİ (Azerbaijan)-Əsəd MƏNSURLU (Azerbaijan), "Mədəni İrsin Öyrənilməsində Fariz Xəlilli'nin Rolu"	595-597
Assoc. Prof. Dr. Maria IANIOGLO (Gagauzia), Intercultural Competence as a Condition For Successful Professional Activity of a Teacher	601-604
PhD. Burhanettin ŞENLİ (Türkiye), Türk Tarihinde ve Günümüzde Atlı Cirit	605-610
PhD. Sevinç NASIROVA (Azerbaijan), On Some Issues of Modern Wedding Customs	611
Aigerim Maratkyzy SEBDAIYROVA (Kazakhstan), Features of American Business Realia Translation Into Kazakh Language	613-615
Esmira RAHİMOVA (Azerbaijan), From the History of the Organization of Educational Work in Shusha in the Early 19-20th Centuries	617-620
Assoc. Prof. Dr. Firdovsiyye AHMEDOVA (Azerbaijan), Azerbaycan'da Devlet Dil Politikası (1918-1926)	623
Assoc. Prof. Dr. Laura Sînziana CUCIUC ROMANESCU (Romania)-Assist. Prof. Dr. Özlem KAYA (Türkiye), Visual Representations of the Angels in Art History	625-630
PhD. Erion AVLLAZAGAJ (Albania), The Role of Diplomats in Building Intercultural Relations	631-634
Nurengiz GARAYEVA (Azerbaijan), Ethnographic Samples Used in the Bath (Based on the Materials of the Museum of the History of Azerbaijan)	635-638
POSTER BİLDİRİLER	
Xoşqədəm ƏKBƏROVA (Azerbaijan), Azərbaycan'ın XVIII. Əsr Paytaxt Şəhəri-Ağsu	639-641
Şəlalə OSMANOVA (Azerbaijan), Orta Əsr Ağsu Şəhəri Hamam Kompleksi	643-644
Vüqar QULİYEV (Azerbaijan)-Səma ALMƏMMƏDLİ (Azerbaijan)-Vüqar HACIYEV (Azerbaijan)-Nəcəf NƏCƏFOV (Azerbaijan)-Anar HEBİBOV (Azerbaijan), Azərbaycan Tətbiqi Sənət Nümunələri Dünya Muzeylərində	645-647
DEĞERLENDİRME PANELİ	649-650

PROGRAM

AÇILIŞ OTURUMU (OPENING SESSION)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Prof. Dr. Ertəkin SALAMZADƏ-Assoc. Prof. Dr. Emine KILIÇARSLAN

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

11.15-11.30 **Prof. Dr. Ertegin SALAMZADE (Azerbaijan),** Art in the Space of the Geography of the Turkic World
11.30-11.45 **Prof. Dr. Rubin ZEMON (N. Macedonia),** Recognition of Identity and Protection of Minority Rights of Slavic Speaking Muslims in North Macedonia, Kosovo, Serbia and Albania
11.45-12.00 **Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ (Türkiye),** About a Group of Adıyaman Pillow Carpet in a Special Collection
12.15-12.30 **Assist. Prof. Dr. Meleq SHOPİ (Albania)-PhD. Denis HIMÇİ-PhD. Heldi KODRA (Albania),** The Romani Language and its Relationships With Other Balkan Languages
12.30-12.45 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
12.45-13.30 *ARA (BREAK TIME and SNACK)*

1. OTURUM (1. SESSION)-A Salonu (A Hall)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ-PhD. Altansukh GANBAT

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

13.30-13.45 **Prof. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ (Türkiye)-Prof. Dr. Sema ETİKAN (Türkiye)-Assoc. Prof. Hande KILIÇARSLAN (Türkiye),** Kandilli Desenli Özbağ Halıları
13.45-14.00 **Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ (Türkiye)-Eren YASUBUĞA (Türkiye),** Özel Bir Koleksiyonda Bulunan Kars Halıları
14.00-14.15 **PhD. Ramil GULİYEV (Azerbaijan),** The Symbol of “Grey Wolf” in Fine Arts and its Interpretation in Modern Culture
14.15-14.30 **PhD. Altansukh GANBAT (Mongolia),** Ötüken’den Kayı Boyunun Damgası İlk Defa Bulundu
14.30-14.45 **PhD. Leila NAFİSİNİA (Iran),** “Glitch” Traditional Handmade of Mazandaran & Semnan
14.45-15.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
15.00-15.15 *ARA (BREAK TIME)*

2. OTURUM (2. SESSION)-B Salonu (B Hall)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Prof. Dr. Rubin ZEMON-Assoc. Prof. Hande KILIÇARSLAN

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/ino-mjri-svh

13.30-13.45 **Prof. Dr. Abbas SEYİDOV (Azerbaijan),** On the Study of the Monuments of the Last Neolithic Period of Garabakh
13.45-14.00 **Assoc. Prof. Dr. Emine KILIÇASLAN (Türkiye),** Sanat ve Kültür İlişkisi Bağlamında Türk Kamu Diplomasisine Bakmak
14.00-14.15 **Assoc. Prof. Dr. Khazar ZEYNALOV (Azerbaijan),** Müstəqillik Dövrü Azərbaycan Boyakarlığında Milli və Transmilli Dəyərlərin Təzahürü (Xalq Rəssamı Toğrul Nərimanbəyovun Yaradıcılığında)
14.15-14.30 **PhD. Kharsiyev Boris MAGOMET-GİREYEVİCH (Ingushya),** The Repressive Policy of Bolshevism in the Caucasus in the XX Century: Extermination of the Muslim Population of Azerbaijan and Deportation of the Ingush People
14.30-14.45 **Şöle BAYRAMOVA (Azerbaijan),** Orta Əsr Ağsu Şəhəri" Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu Turizm Məkanı Kimi
14.45-15.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
15.00-15.15 *ARA (BREAK TIME)*

3. OTURUM (3. SESSION)-A Salonu (A Hall)

Oturum Başkanları (Session Moderators):

Prof. Dr. Rana ABDULLAYEVA-*Assist. Prof. Dr. Meleq SHOPI*

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):

https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

15.15-15.30 **Prof. Dr. Rana ABDULLAYEVA (Azerbaijan),** Multiculturalism in Turkic Tradition and in Modern Society
15.30-15.45 **Assoc. Prof. Dr. Habibe ALİYEVA (Azerbaijan),** The Place of Blue Mosques' Samples in Turkic-Islamic Architecture
15.45-16.00 **PhD. Valbona KALO (Albania),** A Look at the Aesthetic and Mystical Principles of the Poetic-Musical Creations of the Usta (Master) Isuf Myzyri
16.00-16.15 **PhD. Leila NAFİSİNİA (Iran),** Āyatliq, Birthday and Death Motif
16.15-16.30 **Aslan GASİMOV (Azerbaijan),** Boyalı Seramik Kültürü Kaplarının Bezemeleri (Milli Azerbaycan Tarihi Müzesinin Seramik Koleksiyonu Bazında)
16.30-16.45 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
16.45-17.00 *ARA (BREAK TIME)*

4. OTURUM (4. SESSION)-B Salonu (B Hall)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Abbas SEYİDOV-Assoc. Prof. Dr. Zeynep BALKANAL

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/ino-mjri-svh

15.15-15.30 **Prof. Dr. Bella MUSAYEVA (Azerbaijan),** Allusion and Symbol as a Way to Circumvent Censorship in R. Ibraghimbekov's Playwriting
15.30-15.45 **Assist. Prof. Dr. Elvira LUMI (Albania)-PhD. Lediona LUMI (Albania),** The Ottoman Empire in the Prose of Ismail Kadare
15.45-16.00 **PhD. Ardita DYLGJERİ (Albania)-Irgen XHYRA (Albania),** The Education of the New Generation, a Topic of Interest in the Albanian Political Discourse (Propaganda vs. Reality)
16.00-16.15 **PhD. Gunel SEYİDAHMEDLİ (Azerbaijan),** Pir Ömer Sultan Ziyaretgahının Mezar Taşları
16.15-16.30 **Batbold GONCHİG (Mongolia),** Kök Türk ve Uygur Döneminde *Buğu* Boyunun Adı Üzer
16.30-16.45 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*
16.45-17.00 *ARA (BREAK TIME)*

5. OTURUM (5. SESSION)-A Salonu (A Hall)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Bella MUSAYEVA-Assoc. Prof. Dr. Habibe ALİYEVA

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

17.00-17.15 **Prof. Dr. Tamer KORALAY (Türkiye)-Lec. Ufuk ÖREN (Türkiye)-Lec. Servet AKAR (Türkiye),** Geleneksel Kuyumculuk Sanatında Granat Süs Taşının Kullanımı
17.15-17.30 **Assist. Prof. Dr. Hande Ayşegül ÖZDEMİR (Türkiye),** Konya İ. Koyunoğlu Müzesinde Bulunan Kilimlerin Tasarım Öğe ve İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi
17.30-17.45 **PhD. Jonida CUNGU(Albania)-Parajsa MYFTİU (Albania),** Words of the Turkish Source in the "Canon of Lekë Dukagjini"
17.45-18.00 **PhD. Florinka GJEVORİ (Albania),** Social Phenomena in the Prefecture of Elbasan, During the Period of the Albanian Monarchy
18.00-18.15 **Movsumov SHAFA (Azerbaijan),** European Banknotes of the Period of War 1941-1945 Years (based on Materials National Museum of History of Azerbaijan)
18.15-18.30 **Lec. Pelin DEMİRTAŞ DİKMEN (Türkiye)-Lec. Canan ERDÖNMEZ (Türkiye),** Bizans'ta Süslenme ve Takı Kültürü
18.30-18.45 **Lec. Canan ERDÖNMEZ (Türkiye)-Lec. Pelin DEMİRTAŞ DİKMEN (Türkiye),** Bizans'ta Giyim Kültürü ve Ayak Giyimi
18.45-19.00 **Lec. Mustafa KULA (Türkiye),** 20. Yüzyılın Sonlarında Batı Moda Anlayışına Alternatif Oluşturan Japon Moda Tasarımcıları
19.00-19.15 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

6. OTURUM (6. SESSION)-B Salonu (B Hall)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Assoc. Prof. Dr. Ayşegül KARAKELLE-PhD. Kharsiyev Boris MAGOMET-GİREYEVİCH

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/ino-mjri-svh

17.00-17.15 **Assoc. Prof. Dr. Zeynep BALKANAL (Türkiye),** Koleksiyonculuk; Bolu İli Mengen ve Kıbrıscık İlçeleri Örneği
17.15-17.30 **Assoc. Prof. Dr. Ayşegül KARAKELLE (Türkiye),** Hatay'da Dokumacılık Kültürü ve Aziz Dizisi Üzerine Bir Değerlendirme
17.30-17.45 **Assoc. Prof. Dr. Shahla NURUZADE (Azerbaijan),** The Process of Returning to Traditional Values in the Years of Independence in Azerbaijan
17.45-18.00 **Assoc. Prof. Dr. Laman Z. GARAYEVA (Azerbaijan),** New Geopolitical Configuration in the South Caucasus After the 44-day Patriotic War
18.00-18.15 **PhD. Senure DOSTİYEVA (Azerbaijan),** Profesör Ali Rajabli ve XVI-XVII Yüzyıllarda Azerbaycan Numizmatiği
18.15-18.30 **Lec. Mesude Serpil ALTUN (Türkiye),** Bulaşıcı Hastalıklarla Şekillenen Moda ve Güzellik Anlayışı
18.30-18.45 **Lachin MUSTAFAEV (Azerbaijan)-Emin MAMMADOV (Azerbaijan),** The Relevance and Origin of the Ancient Coins of Caucasian Albania, and Its Study
18.45-19.00 **Mircavid AĞALAROV (Azerbaijan),** Beylagan Glazed Ceramics: Local and Imported
19.00-19.15 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

10 Mayıs (May) 2022

7. OTURUM (7. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Filiz Nurhan ÖLMEZ-Assoc. Prof. Dr. Djalalittin MİRZAEV

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

08.00-08.15 **Prof. Dr. Mutluhan TAŞ (Türkiye),** Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Türkiye'de Çalışan Yabancı Heykeltraşlar
08.15-08.30 **Assoc. Prof. Dr. Fahrettin GEÇEN (Türkiye)** Kübizm ve Fütürizm Sanat Akımlarında An ile Zaman İlişkisi
08.30-08.45 **Assist. Prof. Dr. Boyan BLAZHEV (Bulgaria),** Drawing as a Form of Universal Visual Communication
08.45-09.00 **Narmin Davud BAQİROVA (Azerbaijan),** Materials Azerbaijans First Professional Female Pianist Khadidja Gayibova in the Collection of the National Museum of History of Azerbaijan
09.00-09.15 **PhD. Sandra BLAZHEVA (Bulgaria),** New Technologies and their Reflection in Art
09.15-09.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

8. OTURUM (8. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Gabriel C. D. LOPES-Assoc. Prof. Dr. Birnaz ER CENGİZ

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

09.30-09.45 **Prof. Dr. Zoran MATEVSKI (N. Macedonia)-Assoc. Prof. Dr. Dushka MATEVSKA (N. Macedonia),** Religion and Cinflicts in Europe
09.45-10.00 **Assoc. Prof. Dr. Berrin OKKA (Türkiye),** Plastination and Ethics
10.00-10.15 **Assoc. Prof. Dr. Nasir GULUZADEH (Azerbaijan),** Random Findings From a Norwegian Citizen in 2005
10.15-10.30 **Assoc. Prof. Dr. Rudina MİTA (Albania),** Humanism of the People of Elbasan in Aid of Education and Culture in the Region of Elbasan in the 30s of the XX Century
10.30-10.45 **Slave KATIN (N. Macedonia),** The Washington, d.c.- Based United Macedonian Diaspora - Guardian of the Truth About Macedonia
10.45-11.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

9. OTURUM (9. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Zhuljeta KADILL-Assoc. Prof. Dr. Nazile ABDULLAZADE

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

11.00-11.15 **Prof. Dr. Necati DEMİR (Türkiye),** Tarihte Türk Adı ile Kurulmuş Köktürk Devleti'nin Tarihî Alt Yapısı

11.15-11.30 **Prof. Dr. Aladdin MELİKOV (Azerbaijan)-PhD. Aygün MEMMEDOVA (Azerbaijan),** XIII asr Konya Numismatiği ve Felsefesinin Seciyyevi Cehetleri
11.30-11.45 **Assoc. Prof. Dr. Faiq ƏLƏKBƏRLİ (Azerbaijan),** Ahmet Cevadın Türkçülük ve Turancılık Düşünceleri
14.45-12.00 **PhD. Senuber QASIMOV (Azerbaijan)-PhD Aygün MEMMEDOVA (Azerbaijan),** Şirvanşah Muhemmed Qazi (1502) Devrinin Nadir Tarihi Faktları
12.00-12.15 **Mehriban SEYİDZADE (Azerbaijan),** About Some Exhibits Donated by A. Rajabli to the National History Museum of Azerbaijan
12.15-12.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

10. OTURUM (10. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Zoran MATEVSKİ-Assoc. Prof. Dr. Berrin OKKA

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

12.30-12.45 **Prof. Birsen ÇEKEN (Türkiye)-Merve GÖRGÜN (Türkiye),** Artırılmış Gerçekliğin Sanat Bağlamında İncelenmesi
12.45-13.00 **Prof. Birsen ÇEKEN (Türkiye)-Yeliz CANTÜRK (Türkiye),** Video Oyunlarında Telif Hakları
13.00-13.15 **Prof. Dr. Emine NAS (Türkiye),** Geri Dönüşüm ve Yaratıcı Tasarım İlişkisi
13.15-13.30 **Prof. Dr. Nihan Semen ERSÖZ UZAR (Türkiye)-Derya Sultan GÜL (Türkiye),** Türkiye'de Özgün Baskı Tekniğini Kullanan Bazı Sanatçıların Eserlerindeki Hayvan Motifleri
13.30-13.45 **PhD. Dilara GUSEINOVA (Russia),** Set Design of Traditional Theater (After the Example of *Ta'zie*)
13.45-14.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

11. OTURUM (11. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Mutluhan TAŞ-Assoc. Prof. Dr. Shahla NUURUZADE

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

14.00-14.15 **Prof. Dr. Zhuljeta KADILL (Albania)-PhD. Florenca STAFA (Albania),** Agricultural Law of 1858 in the Ottoman Empire and Its Influence on the Establishment of Chiflik Property
14.15-14.30 **Prof. Dr. Mutluhan TAŞ (Türkiye)-Lec. Dr. Abdullah GÜMÜŞ (Türkiye),** Heykel Döküm Tarihçesi
14.30-14.45 **Prof. Dr. Alishina Khanisa CHAVDATOVNA (Tatarstan),** История Изучения Языка Сибирских Татар (Sibirya Tatarların Dili Eğitim Tarihi)
14.45-15.00 **Assoc. Prof. Dr. Nazile ABDULLAZADE (Azerbaijan),** Shusha - Our Music Cradle
15.00-15.15 **PhD. Elnur HASANOV (Azerbaijan),** Gence Hanlığı Tarihi Osmanlı Arşivlerinde (Cavad Han Dönemi)
15.15-15.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

12. OTURUM (12. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Necati DEMİR-Assoc. Prof. Dr. Nasir GULUZADEH

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

15.30-15.45 **Prof. Dr. Namig ALİYEV (Azerbaijan),** Important Facts of the History of Azerbaijani Statehood - Postage Stamps
15.45-16.00 **Assoc. Prof. Dr. Khagani ALMAMMADOV(Azerbaijan)-PhD. Leyla RUSTAMOVA (Azerbaijan),** The Main Center of Leylatepe Culture-Garabakh
16.00-16.15 **PhD. Mehribanu GLAUDİNOVA (Kazakhstan)-PhD. Asiya GALİMZHANOVA (Kazakhstan)-PhD. Said GALİMZHANOV (Kazakhstan),** Interpretatıon of Artıstıc Images of the Tamgaly Sanctuary Petroglyphıc Complexes
16.15-16.30 **PhD. Əli FƏRHADOV (Azerbaijan),** XIX Əsrin Sonu – XX Əsrin Əvvəlləri Qacarlarla Mübarizədə Azərbaycanlı Ziyalıların Rolu
16.30-16.45 **Nərmin NƏZƏROVA (Azerbaijan),** Milli Ziyalı və Milli Burjuaziyamızın Milli Azadlıq Hərəkatında İştirakı
16.45-17.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

13. OTURUM (13. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Akaev Vakhit KHUMIDOVICH-Assist. Prof. Dr. Ahmet Hakan YILMAZ

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

17.00-17.15 **Prof. Aysen SOYSALDI (Türkiye)-Res. Assist. Burcu ER (Türkiye),** Beylikler Dönemi (XIV. Yüzyıl) Türk Tezhip Sanatında Hatayi Üslubu
17.15-17.30 **Prof. Dr. Emine NAS (Türkiye),** Tasarım Sürecinde Geleneksel Motiflerin Kullanımına Yönelik Değerlendirmeler
17.30-17.45 **Assoc. Prof. Mesude Hülya (ŞANES) DOĞRU (Türkiye),** Macar Bilimler Akademisi Şarkiyat Koleksiyonunda Bulunan Török, O. 254 ve Török, Qu 25 Numaralı Yazma Eserlerin Unvan Sayfalarına Dair
17.45-18.00 **Assoc. Prof. Dr. Birnaz ER CENGİZ (Türkiye),** Geleneksel Bir Tekstil Ürünü Olan Keçenin Kültürel Sürdürülebilirlik Kapsamında Dekoratif Eşya Tasarımına Uygulanması
18.00-18.15 **Assoc. Prof. Dr. Mine CAN (Türkiye),** Aydın Yöresine Ait Kanaviçe İşlemelerinin Motif ve Kompozisyon Özellikleri Bakımından İncelenmesi
18.15-18.30 **PhD. Ayşe TANRIVER CELASİN (Türkiye)–Assoc. Prof. Gülnur DURAN (Türkiye),** Tezhip Sanatı Bağlamında XIV-XVI. Yüzyıl Kur'ân-I Kerim Nüshalarında Mushaf Gülleri
18.30-18.45 **Farida KHALİLOVA (Azerbaijan),** Beadwork in Azerbaijani Embroidery
18.45-19.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

11 Mayıs (May) 2022
14. OTURUM (14. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Aysen SOYSALDI-Assoc. Prof. Dr. Dushka MATEVSKA

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

08.00-08.15 **Prof. Dr. Alishina Khanisa CHAVDATOVNA (Tatarstan),** Фонетическая Система Тоболо-Иртышского Диалекта Сибирских Татар: Гласные
08.15-08.30 **PhD. Esmeralda HIDRI (Albania),** Bektashi Doctrine and its Influence on the Cultural and Literary Formation of the Albanian National Poet, Naim Frashëri
08.30-08.45 **Lec. Servet AKAR-Lec. Ufuk ÖREN (Türkiye),** Geleneksel Kuyumculuk Sanatında Elektrometal Kaplama Tekniğinin Kullanımı
08.45-09.00 **Vabona KALEMI (Albania),** Oriental Lexical Elements in the Vocabulary of Kardhiqi Province in Gjirokastra
09.00-09.15 **Aygün QULIYEVA (Azerbaijan),** Cradle Tradition in the Peoples of the Turkish World
09.15-09.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

15. OTURUM (15. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Sema ETİKAN-Assist. Prof. Dr. Boyan BLAZHEV

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

09.30-09.45 **Prof. Dr. Gabriel C. D. LOPES (Usa)-Prof. Dr. Zoran R. VİTOROVİC (Usa),** The Time of the Great Lies vs. New World -Wew Reality
09.45-10.00 **Prof. Dr. Akaev Vakhit KHUMİDOVİCH (Chechnya-Russia),** Islam in the Caucasus: Spiritual and Cultural Influence of Turkey on the Peoples of the Region
10.00-10.15 **Phd. Artan LİLA (Albania),** Tourism and Development Opportunities in Shebenik Jablanica Park
10.15-10.30 **Aynur GUNASHLİ (Azerbaijan),** Paralelizmin Mənşəyi və Əsas Xüsusiyyətləri
10.30-10.45 **Mustafa KADZADEJ (Albania),** Turkish-Bulgarian Alliance and Albanian Political Elite
10.45-11.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

16. OTURUM (16. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Birsen ÇEKEN-Assoc. Prof. Dr. Faiq ELEKBERLİ

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):

https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

11.00-11.15 **Assoc. Prof. Dr. Fidan GASIMOVA (Azerbaijan),** Oğuz ve Kelt Destanlarında Kadın İmgesi
11.15-11.30 **Evgenii KONONENKO (Russia),** Developing Abdullah Kuran: on the Question of the Typology of the Architecture of the Ottoman Mosque
11.30-11.45 **Marjona XAYRULLAYEVA (Uzbekistan),** O`rta Osiyo, Kavkaz va Bolqon Davlatlarning O`ziga Xos Madaniyati
14.45-12.00 **Fatma GANİYEVA (Azerbaijan),** National Identity, Mentality and National Thinking
12.00-12.15 **Saidov Oybek SALOHIDDIN O'G'LI (Uzbekistan),** Markaziy Osiyo Mamlakatlari Boy Ma'daniyati
12.15-12.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

17. OTURUM (17. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Namıg ALİYEV-Assoc. Prof. Dr. Mine CAN

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

12.30-12.45 **Assoc. Prof. Dr. Djalalitdin MİRZAEV (Uzbekistan),** The Chagatai: Historical Transformation of Term
12.45-13.00 **PhD. Aurela BASHA (Albania),** Turkish Loanwords in the Linguistic Variety of Elbasan
13.00-13.15 **PhD. Galina MUTAF (Gagauzia),** Gagauz Yazıcıların Hem Bilim İnsannarın Yaratmalarında Ekmään Maanası
13.15-13.30 **PhD. Florenca STAFA (Albania)-Assoc. Prof. Dr. Majlinda PEZA (Albania),** New Approaches to Quality Learning and the Necessity of Changes in School Curricula
13.30-13.45 **Novruz Agagul NURİYEV (Azerbaijan),** Textological Researches on Classical Style Texts - on the Basis of Mirza Nasrullah Dida's Work "Rovzatul-athar"
13.45-14.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

18. OTURUM (18. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Zoran VITOROVIC-Assoc. Prof. Dr. Fahrettin GEÇEN

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

14.00-14.15 **Assist. Prof. Dr. Emre ŞEN (Türkiye)-Şeyma ÇÖLGEÇEN (Türkiye),** Görsel Sanatlarda Çocukluk Dönemleri Oyun Tasvirleri
14.15-14.30 **Assist. Prof. Ayşe ÇETİN (Türkiye),** Imam-I Birgivi Mezar Taşları Bezeme Unsurları
14.30-14.45 **PhD. Oğuljeren A. KHADJIYEVA (Turkmenistan),** National Art Traditions in the Modern Architecture of Turkmenistan
14.45-15.00 **PhD. Ganira PİRGULİYEVA (Azerbaijan),** Numismatics of Karabakh
15.00-15.15 **Nazire Nalan GÖK (Türkiye),** Azerbaycan Şirvan-Abşeron Mimarlık Zonası'nda Yer Alan Mezar Taşlarında Tespit Edilen Dini Motifler ve Semboller
15.15-15.30 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

19. OTURUM (19. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Emine NAS-Assoc. Prof. Dr. Firdovsiyye AHMEDOVA

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

15.30-15.45 **PhD. Aziza ESHQURBONOVA (Uzbekistan),** Xalq O`yinlari –Qadriyatlar Timsoli
15.45-16.00 **PhD. Rudina URUCI (Albania),** General Features of the Environment and Pollution in the Administrative Unit of Elbasan
16.00-16.15 **Gambar Rovshan GAMBAROV (Azerbaijan),** Çexoslovakiya Türkologiyasının Müasir Durumu və İnkişaf Perspektivləri
16.15-16.30 **Mahliyo Omononullayeva HUSNIDDINOVNA(Uzbekistan)-PhD Turopova Mohidil TURDIYEVNA (Uzbekistan),** Movarounnahr Xaritasi Tavsifi
16.30-16.45 **Turg'unov RUSTAMBEK (Uzbekistan),** Muvaffaqiyatga Birgalikda Erishamiz
16.45-17.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

20. OTURUM (20. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Nihan SEMEN ERSÖZ-Assoc. Prof. M. Hülya ŞANES DOĞRU

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

17.00-17.15 **PhD. Mayis CAFAROV (Azerbaijan),** Azərbaycan Numizmatlarının Əsərləri Cənub-Şərq Regionu Tarixinin Öyrənilməsində Mənbə Kimi
17.15-17.30 **PhD. Altay SUROY (Kosova),** Osmanlıda Bir İhbarname Öyküsü
17.30-17.45 **Tarih DOSTİYEV (Azerbaijan),** Erkən İslam Çağında Azerbaycan'da Etnik-Kültürel Süreçeler

18.00-18.15 **Polina KOROTCHİKOVA (Russia),** Qajar Art in the Collection of the State Museum of Oriental Art, Moscow
18.15-18.30 **Mitra SETAREHSOBH (Iran),** Kaligrafi ve Resim Sanatı, Sanatçıların Eğilimlerine Yeni Bir Yaklaşım
18.30-18.45 **Raya Qadysqyzy ORAZOVA (Kazakhstan),** From the History of the Egyptian Rulers: Sultan Beybars
18.45-19.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

12 Mayıs (May) 2022

21. OTURUM (21. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Nesrin ÖNLÜ-Assoc. Prof. Dr.Khagani ALMAMMADOV
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

09.00-09.15 **Prof. Nesrin ÖNLÜ (Türkiye),** Sürdürülebilir Tasarımda Yaratıcı Düşünme
09.15-09.30 **Assist. Prof. Dr. A. Hakan YILMAZ (Türkiye),** Türk Kültüründe Saç İmgesinin Semiyotik Aktarımı
09.30-09.45 **Assist. Prof. Dr. Betül Serbest YILMAZ (Türkiye),** Feminist Kuram Çerçevesinde Kadın/ Doğa'yı Sembolize Eden Yeşil Rengin Resim, Sinema ve Edebiyat Dallarına Yansımaları
09.45-10.00 **Bedircihan MEMMEDOVA (Azerbaijan),** Zakatala Bölgesinin Arkeoloji İrsi (Demir Devri Abideleri)
10.00-10.15 **Pylypchuk YAROSLAV (Ukraine),** Azerbaijani Turks in the Safavid State
10.15.10.30 **Aygün MEMMEDOVA (Azerbaijan)-Resul EFENDİYEV (Azerbaijan),** Azerbaycanda Aşkarlanan Parfiya Sikkelerine Yeni Nazar
10.30-10.45 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

22. OTURUM (22. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Aladdin MELİKOV-PhD. Galina MUTAF

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

10.45-11.00 **Assist. Prof. Dr. Ahmet AYTAÇ (Türkiye)-Lec. S. Nihal COŞKUN (Türkiye),** İzmir El Dokumacılığı ile İlgili Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivlerinde Bulunan Bazı Belgeler
11.00-11.15 **PhD. Entela MUÇO (Albania),** Kültürel Miras ve Onun Etnik Esası (Arnavutluk ve Türkiye)
11.15-11.30 **Abdrakhmanova Kulsun HALYKOVNA (Kazakhstan)-TULEGENOVA Malika (Kazakhstan),** Khoja Ahmed Yassavı Revıew of the History of Language Study of the Monument "Diuani Hikmet"
11.30-11.45 **Lec. Adem ÇOLAK (Türkiye)-Lec. Merve DÜZAĞAÇ ÇOLAK (Türkiye),** Gaziantep Mevlevihanesi Vakıf Müzesi'nde Bulunan Konya Kilimleri
11.45-12.00 **Səma ALMƏMMƏDLİ (Azerbaijan)-Əsəd MƏNSURLU (Azerbaijan),** "Mədəni İrsin Öyrənilməsində Fariz Xəlilli'nin Rolu"
12.00-12.15 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

23. OTURUM (23. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Alishina Khanisa CHAVDATOVNA-Assist. Prof. Ayşe ÇETİN

Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

12.15-12.30 **Assoc. Prof. Dr. Maria IANIOGLO (Gagauzia),** Intercultural Competence as a Condition For Successful Professional Activity of a Teacher
12.30-12.45 **PhD. Burhanettin ŞENLİ (Türkiye),** Türk Tarihinde ve Günümüzde Atlı Cirit
12.45-13.00 **PhD. Sevinç NASIROVA (Azerbaijan),** On Some Issues of Modern Wedding Customs
13.15-13.30 **Aigerim Maratkyzy SEBDAIYROVA (Kazakhstan),** Features of American Business Realia Translation Into Kazakh Language
13.30-13.45 **Esmira RAHİMOVA (Azerbaijan),** From the History of the Organization of Educational Work in Shusha in the Early 19-20th Centuries
13.45-14.00 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

24. OTURUM (24. SESSION)
Oturum Başkanları (Session Moderators):
Prof. Dr. Osman KUNDURACI-PhD. Burhanettin ŞENLİ
Çevrimiçi katılım için link adresi (Link for online participation):
https://meet.google.com/cgt-pxgv-ovs

14.00-14.15 **Assoc. Prof. Dr. Firdovsiyye AHMEDOVA (Azerbaijan),** Azerbaycan'da Devlet Dil Politikası (1918-1926)
14.15-14.30 **Assoc. Prof. Dr. Laura Sînziana CUCIUC ROMANESCU (Romania)-Assist. Prof. Dr. Özlem KAYA (Türkiye),** Visual Representations of the Angels in Art History
14.30-14.45 **PhD. Erion AVLLAZAGAJ (Albania),** The Role of Diplomats in Building Intercultural Relations
14.45-15.00 **Nurengiz GARAYEVA (Azerbaijan),** Ethnographic Samples Used in the Bath (Based on the Materials of the Museum of the History of Azerbaijan)
15.00-15.15 *TARTIŞMA (CONCLUSION)*

POSTER BİLDİRİLER (POSTER PAPERS)
Xoşqədəm ƏKBƏROVA (Azerbaijan), Azərbaycan'ın XVIII. Əsr Paytaxt Şəhəri-Ağsu
Şəlalə OSMANOVA (Azerbaijan), Orta Əsr Ağsu Şəhəri Hamam Kompleksi
- **Vüqar QULİYEV (Azerbaijan)-Səma ALMƏMMƏDLİ (Azerbaijan)-Vüqar HACIYEV (Azerbaijan)-Nəcəf NƏCƏFOV (Azerbaijan)-Anar HEBİBOV (Azerbaijan),** Azərbaycan Tətbiqi Sənət Nümunələri Dünya Muzeylərində

15.15-16.00 **DEĞERLENDİRME PANELİ (CONCLUSION SESSION)**

TEZHİP SANATI BAĞLAMINDA XIV-XVI. YÜZYIL KUR'ÂN-I KERİM NÜSHALARINDA MUSHAF GÜLLERİ[1]

MUSHAF ROSES IN XIV-XVI CENTURIES QUR'AN COPIES IN THE CONTEXT OF ILLUMINATION ART

Ayşe TANRIVER CELASİN*
Gülnur DURAN**

ABSTRACT

The medallion-patterned ornaments made on the sides of the pages in the Qur'an are called mushaf roses. These decorations are made in such an order that the reader or writer can determine the place where they are reading. There are 114 surahs in a mushaf. In these surahs, a hamsa rose is seen in every five verses, and an ashara rose in every ten verses. A mushaf is divided into 30 juz and faction. And nisif and juz roses are used in dividing the juz. Apart from these, the medallion-patterned ornament is made to indicate the location of the sajdah verses, and it was called the sajdah rose. In the art of illumination, decorations called zahriyah roses, serlevha roses, sûrebashi roses and hatima roses in the early period mushafs took their place apart from those.

All types of mushaf roses that we encounter in the art of illumination appear in mushafs copied in the XIV-XVI centuries. For this reason, these centuries were preferred for research. The mushaf roses of the 14th century manuscripts with inventory numbers TSMK EH 151 and TİEM 73, SK Pertevniyal 19 and SK Sultanahmed I, 13, which are thought to be XV century, SK Nuruosmaniye 17, SK Laleli 16 inventory numbers belonging to the XVI century were chosen for this papaer. The typological change of Mushaf roses from the XIV century to the end of the XVI century has been researched, and information has been given about the areas of use and the tasks they have undertaken. In the context of illumination art, the pattern has been evaluated in terms of technique and color.

It has been concluded that the *zahriye, serlevha, sûrebashi* and *hatima* roses, which we encounter in the early period mushaf decorations, have not been seen since the 15th century. Mushaf rose decorations were applied in harmony with the motif, color, technique, workmanship and illumination concept used throughout the mushaf.

Keywords: The Quran, Illumination, Mushaf Rose.

GİRİŞ

Kur'an-ı Kerimlerde sayfa kenarındaki boşluklara yapılan madalyon bezemelere *mushaf gülü* denir[2]. Bu bezemeler okuyucu ya da ezber yapana Kur'an'ın neresinde olduğuna dâir bilgi vererek kolaylık sağlar. Mushaf gülleri kimi zaman ayrım yerini belli etmek için yazılmış ibarelerin etrafının bezenmesiyle oluşturulurken kimi zaman da yazı olmaksızın sadece tezhipli alan şeklinde yapılmıştır. Genellikle daire, mekik, damla şeklinde olan mushaf gülleri, bulunduğu yere ya da üstlendiği göreve göre sayfaya dik ya da yatay olarak yerleştirilmiştir. Aynı sayfadaki mushaf gülleri kimi zaman tığlarla birleştirilmiştir. Bu bezeme çeşidi erken dönem mushaflarından beri tezhip sanatında mevcuttur. Mushaf gülleri, bulunduğu mushafın bezeme özellikleriyle uyum içinde tezhip edilmiştir. Nasıl zahriye sayfasının süsleme özellikleri serlevha sayfasıyla benzerlik gösteriyorsa mushaf gülleri de aynı şekilde benzerlik göstermektedir. Bir mushaf gülünden yola çıkarak mushafın hangi dönemde ve hangi üslupta tezhip edildiğine dâir çıkarım yapılabilir.

Mushaf güllerinin tipleri bulundukları yere ve üstlendikleri görevlere göre oluşturulmuştur. Herhangi bir görevi bulunmayan sadece bulunduğu yere göre isimlendirilen mushaf gülleri; *zahriye, serlevha, sûrebaşı* ve *hâtime gülü*dür. Metin başlamadan önceki tezhipli zahriye sayfasına[3] yapılana *zahriye gülü,* metnin başladığı ilk tezhipli serlevha sayfasına yapılana *serlevha gülü*, sûre başlangıcındaki bezemelere ilave edilene *sûrebaşı gülü*, metnin sonundaki tezhipli hâtime sayfasına yapılana *hâtime gülü* denir. Bunlar sayfa düzenine göre mushaf gülleri olarak sınıflandırılmıştır. Bezemesi yapılmış sayfaya sadece görsel zenginlik katmak maksadıyla ilave edilmiştir. Yatay olarak tasarlanan bu güllerde yazı bulunmamaktadır.

Üstlendikleri görevlere göre mushaf güllerinin isimleri; *hamse, aşere, hizip, nısıf, cüz* ve *secde* gülüdür. Müzehhip âyetleri sayarak *hamse* ve *aşere gülü*nü yerleştirir. Beşinci âyete hamse, onuncu âyete aşere, onbeşinci âyete hamse, yirminci âyete aşere gülü şeklinde dönüşümlü olarak devam eder. *Hamse gülü*; hamse Arapça beş demektir ve beşinci âyetten başlayarak her on âyette bir (onbeşinci, yirmibeşinci âyet,.. düzeninde) âyetlerin bittiği yerin satır hizasına yapılan tezhipli madalyonlardır. *Aşere gülü*; aşere Arapça on demektir ve onuncu âyetten başlayarak her on âyette bir âyetlerin bitimine sayfa kenarına yapılan tezhipli madalyonlardır. Bir mushaf otuz parçaya bölünmüştür ve her bir parçaya cüz denir. Cüzün ¼'lük kısmını işaret etmek için sayfalara yerleştirilen madalyon bezemelere *hizip gülü*, cüzün ½'lik kısmını işaret eden sayfaya yapılana *nısıf gülü*, her bir cüz

1 Bu bildiri "Türk Tezhip Sanatında XIV-XVI. Yüzyıl Mushaf Gülleri" isimli Yüksek Lisans Tezinden üretilmiştir.

* Dr. Öğr. Üyesi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, KARAMAN, aysecelasin@kmu.edu.tr

** Doç., Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, İSTANBUL,

2 Gülnur Duran, (2012), "Tezhip: Tezhip Sanatının Kullanım Alanları", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 41, İstanbul, s.64.

3 Çiçek Derman, (2002), "Türk Tezhip Sanatının Asırlar İçindeki Değişimi", *Türkler,* C. 12, Ankara, YTY, s. 292.

başlangıcına yerleştirilen bezemeye de *cüz gülü* adı verilir. *Secde gülü* ise secde âyetlerinin bulunduğu satırın hizasına yapılan madalyon bezemelerdir. Bir mushafta 14 secde ayeti vardır.

Araştırmada XIV-XVI. yüzyıllara ait altı mushafın gülleri incelenmiştir. Tarama yöntemi kullanılarak tespit edilen XIV. yüzyıla ait TSMK. EH. 151 ve TİEM. 73; XV. yüzyıl olduğu düşünülen SK. Sultanahmed I, 13, SK. Pertevniyal 19; XVI. yüzyıla ait SK. Nuruosmaniye 17, SK. Laleli 16 numaralı yazmalar incelenmek üzere seçilmiştir. TSMK, EH. 151[4] numaralı mushaf, Argun b. Abdullah al Kâmilî[5] tarafından 730/1330 yılında yazılmıştır. 273 varak olan ve Reyhanî[6] hatla yazılan mushafın tezhibi XIV. yüzyıl İlhanlı üslubunda yapılmıştır. Bu eserin çift zahriye sayfasında 2 *zahriye gülü*, çift serlevha sayfasında 4 *serlevha gülü*, 112 *sûrebaşı gülü*, 626 *hamse gülü* ve 563 *aşere gülü* mevcuttur. Cüz ve secde âyetlerinin yerleri yazıyla belli edilmemiştir. Zahriye sayfasının yatay simetri aksı üzerine yatay olarak yerleştirilen *zahriye gülleri*, damla formunda, ½ simetrik olarak tasarlanmıştır. Rûmîlerden oluşan desen klasik tezhip tekniğiyle işlenmiştir. Lâcivert zemin üzerine altın kullanılan bezemenin simetri aksı üzerindeki paftalarda siyah renk tercih edilmiştir. Damla formu ile zahriye tezhibi arasında kalan alanda münhani motifi tonlamalı olarak boyanmıştır. Desen, üzerinde bubçuk ve kısa tığ bulunan mavi renkli kuzu ile tamamlanmıştır (F.1–Ç.1). Serlevha sayfasındaki *serlevha gülleri* yatay aks üzerine yerleştirilmiştir. Daire şeklindeki *serlevha gülü* iki pafta halinde tasarlanmıştır. İç paftada ½ simetrik rûmîli desen zer-ender-zer (altın içinde altın), ikinci paftada ise 1/12 simetrik rûmîli desen, klasik tezhip tekniğiyle işlenmiştir. Desen kısa bir tığla sonlandırılmıştır (F.2–Ç.2). Bu eserde sûrebaşı tezhibine bağlı 112 adet ½ simetrik tasarlanmış *sûrebaşı gülü* mevcuttur. İç paftaya zer-ender-zer münhani motifi işlenmiştir. Sıvama altın sürülmüş ikinci paftaya üzerinde bubçuk ve tığ bulunan lâcivert kuzu ilave edilmiştir (F.3-Ç.3). *Hamse gülleri*, dikey aks üzerine yerleştirilmiştir. Merkezdeki paftada altın zemin üzerine "hamse" ibaresi yazılmıştır. Yazı zemininde rûmî motifi fark edilmektedir. Tepe kısmına yerleştirilen bezeme unsuruyla form armudîye çevrilmiştir. Dış paftaya altın sürülmüş ve üzerinde bubçuk ve uzun bir tığ bulunan kalın bir kuzu ile desen sonlandırılmıştır (F.4-Ç.4). *Aşere gülleri* daire şeklindedir, içine "aşere" ibaresi yazılmıştır. Yazı etrafında rûmî motifi bulunmaktadır.Dış paftaya altın sürülmüştür. Lâcivert iplik ve tığları taşıyan siyah kuzu mevcuttur (F.5-Ç.5).

F.1

Ç.1, v.1b

F.2

Ç.2, v. 3a

F.3

Ç.3, v. 211b

F.4

Ç.4, v.108b

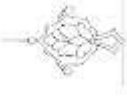

F.5

Ç.5, v. 201b

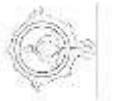
TİEM 73 numaralı mushaf, Mehmed b. Devletşah tarafından 734/1333-34 tarihinde, 451 varak şeklinde muhakkak hat ile kaleme alınmıştır. Mushafta 109 sûrebaşı, 1 hâtime, 555 hamse ve 500 aşere gülü mevcuttur. Bu mushafın tezhiplerinin XIV. yüzyıl Ortaasya, İran veya İlhanlı üslubunda olduğu düşünülmektedir[7]. Eserde sûrebaşı yazısı altınla yazılmış olup sûrebaşı tezhibi yapılmamıştır. ½ simetrik tasarlanmış *sûrebaşı gülü*, yazının hizasına yatay olarak yerleştirilmiştir. Armudî formlu sûrebaşı gülünün içine münhani motifi altınla işlenmiştir. Mavi renkli kalın kuzu üzerine bubçuk ve tığ ile bezeme tamamlanmıştır (F.6-Ç.6). Hâtime sayfasında yatay aks üzerindeki *hâtime gülü* tezhipli sahaya tek noktadan dokunmaktadır. Daire formlu tasarlanmış hâtime gülünde, zer-ender-zer tekniğiyle ½ simetrik rûmîli desen işlenmiştir. Mushaf gülünün etrafında üzerinde bubçuklar olan mavi renkli kalın bir kuzu bulunmaktadır (F.7-Ç.7). Mushaftaki *hamse gülleri* armudî formludur ve eser boyunca iki farklı *hamse gülü* tasarımı uygulanmıştır. Sûrebaşı gülünün içindeki motifin benzeri sayfaya dikey olarak yerleştirilen *hamse gülü*nün içinde de kullanılmıştır (F.8-Ç.8). *Aşere gülleri* daire formludur ve onun için de iki farklı tasarım yapıldığı görülmüştür. Tasarımlardan birinin merkezinde ikili mücevher nokta bulunmaktadır ve yazı yoktur. Diğer tip aşere gülünün merkezinde "aşere" yazılıdır (F.9-Ç.9). Hem hamse hem de aşere gülü yerinde kullanılmıştır. Hizip, cüz ve secde güllerinin yerleri yazı ile gösterilmiştir[8].

4 Fehmi Edhem Karatay, (1962),*TSMK,Arapça Yazmalar Katalogu,*C.1,İstanbul, TSM, s. 42.
5 David James, (1988), *Qur'ans of the Memluks,* London, Alexandrıa Press, 1988, s. 165.
6 Banu Mahir, (1992), "Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nin Kur'an Koleksiyonu", *Türkiyemiz,* Yıl 22, sy. 67, İstanbul, Akbank Yayınları, s.17.
7 David J. Roxburgh (2005), *Turks a Journey Of a Thousand Years, 600–6000,* London, Royal Academy Of Arts, s. 78.
8 Detaylı bilgi için bkz. Ayşe Tanrıver (2007), "Türk Tezhip Sanatında XIV-XVI. Yüzyıl Mushaf Gülleri" Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s. 155-156.

F.6

Ç.6, v.192a

F.

Ç.7, v. 451a

F.8

Ç.8,v.192a

F.9

Ç.9,v.74a

Sultanahmed I, 13 numaralı mushafın hattatı ve tarihi belli olmamakla birlikte tezhip özelliklerinden yola çıkarak yaklaşık olarak XV. yüzyıla tarihlendirilmiştir. Sülüs-nesih hattıyla yazılan ve koltuklu mushaf grubuna giren bu eser, 245 varaktır. Mushafta 343 hamse, 332 aşere, 60 hizip, 30 nısıf, 29 cüz ve 13 secde gülü mevcuttur. *Hamse gülleri* daire formludur ve iç içe iki pafta şeklindedir. İçteki paftada altın zemin üzerine "hamse" ibaresi yazılmıştır. Yazı zemininde sade rûmîlerden oluşan yeşil renkli bir desen mevcuttur. Hamse gülü, sıvama sürülmüş altın, lâcivert iplik, üzerinde bubçuk ve tığları taşıyan kuzuyla sonlandırılmıştır. Hamse güllerinin sayısı eksik olduğu için yerinde kullanılmıştır denemez (F.10-Ç.10). *Aşere gülleri* daire formludur. Tasarımları hamse gülüyle aynı olmakla birlikte renklendirmede ve tığlarda farklılık bulunmaktadır. Aşere gülünde içte bulunan paftada lâcivert zemin üzerine "aşere" ibaresi yazılmıştır. Yazı zeminindeki rûmî helezon turuncu renklidir. Dış paftada sıvama sürülmüş altın, lâcivert renkli iplik ve üzerinde bubçuk ve tığları taşıyan ince kuzu ile desen sonlandırılmıştır. Aşere güllerinin de sayısı eksik olduğundan yerinde kullanılmıştır denemez (v.230a). *Hizip gülleri,* yatay mekik formludur. Ortadaki paftada altın zemin üzerine "hizib" ibaresi yazılmıştır. Yazı paftasının etrafı üzeri "+" şeklinde bezemeli lâcivert iplikle çevrelenmiştir ve en dışta iki yanı lâcivert iplikli altın saha ile aynı renkteki bubçuk ve tığlar ile tezhip tamamlanmıştır. *Cüz gülleri*, yatay mekik formunda tasarlanmıştır. Ortadaki paftada altın zemin üzerine "el-cüz" yazılmıştır. Yazı zemininde is mürekkebiyle işlenmiş sade yapraklar fark edilmektedir. ¼ simetrik olan ikinci paftada lâcivert zemin üzerine hatâyî grubu motifler, turuncu ve beyaz renklerle işlenmiştir. Sıvama altın dış pafta, lâcivert renkli iplikle ve sade tığlarla çevrelenmiştir. Mushaftaki *Nısıf gülleri*, cüz gülünün enine yarısı olarak tasarlanmış ve tezhibi cüz gülüyle aynıdır (v.191a). "Nısıf" ibaresi altın üzerine yazılmıştır (F.11- Ç.11). *Secde gülleri,* armudî formludur. Ortadaki paftada altın zemin üzerine "secde" ibaresi yazılıdır. Yazı zemininde is mürekkebiyle minik sade yaprak motifleri işlenmiştir. Yazı paftasının etrafı üzeri "+" şeklinde bezemeli lâcivert iplikle çevrelenmiştir ve en dışta lâcivert iplikli altın saha ile aynı renkteki tığlar ile tezhip tamamlanmıştır (F.12-Ç.12).

F.10

Ç.10, v.230a

F.11

Ç.11, v. 230a

F.12

Ç.12, v. 191b

SK. Pertevniyal 19, 889/1481 tarihinde Şeyh Hamdullah tarafından 379 varak olarak nesih hattıyla yazılmıştır. Eserde 368 aşere, 79 hizip, 29 cüz ve 7 secde gülü mevcuttur. *Aşere gülleri* herhangi bir düzen takip etmeden sayfa kenarına dikey aks üzerinde yerleştirilmiştir. Daire formlu olan *aşere gülü* 1/6 çark şeklinde tekrar desenli tasarlanmıştır. Gülün ortasında lâcivert zemin üzerine "aşere" ibaresi yazılıdır. Zemini altın olan dıştaki dilimli paftada yeşil ve turuncu renkli goncagül motifleri bulunmaktadır. *Aşere gülü* koyu mavi iplik, kısa tığlar ve dikey aks üzerinde uzun tığ ile tamamlanmıştır. Tığ uzunluğu neredeyse sayfanın yarısı kadardır (F.13-Ç.13). Mushaftaki *Hizip gülleri* armudî formludur ve iki pafta olarak tasarlanmıştır. İçteki pafta lâcivert zeminli olup içinde "hizib" ibaresi yazılıdır. ½ simetrik tasarlanmış hizip gülünün dış kısmındaki pafta sıvama altın zeminlidir ve üzerinde pembe ve yeşil renkli hatâyî grubu motifler mevcuttur. Koyu mavi renkli iplik uzun bir tığ taşımaktadır (F.14-Ç.14). *Cüz gülleri*, aşere gülü gibi tasarlanmıştır, cüz gülünün içinde "el-cüz" ibaresi mavi renk üzerine yazılmıştır. *Secde gülleri*, ½ simetrik tasarlanmış ve armudî formludur. Ortadaki altın zeminli yazı paftasına "secde" ibaresi yazılıdır. Dış kısımda bulunan paftanın zemini lacivert renklidir. Turuncu ve beyaz renkli hatâyî grubu motiflerden oluşan desen klasik tezhip tekniğiyle işlenmiştir. Dendanlı altın iplikli desen sınırına lacivert küçük tığlar yapılmıştır (F.15-Ç.15).

F.13

Ç.13, v.316b

F. 14

Ç.14, v.5a

F.15

Ç.15, v. 328b

SK. Laleli 16'ya kayıtlı 990/1582 tarihli mushaf Ahmed b. Pir Muhammed b. Şükrullah tarafından nesih hatla yazılmıştır. Eserde 418 aşere, 77 hizip, 26 cüz, 12 secde gülü mevcuttur. XVI. yüzyıl Osmanlı klasik tezhip üslûbuyla hazırlanan mushaf güllerinin bezemelerinde, her gül için hazırlanan tasarım, mushaf boyunca renkleri ve tezhip tekniği değiştirilerek tekrarlanmıştır. Hatâyî motifini andıran tasarıma sahip olan *aşere gülleri* iki paftadan oluşmuştur. İçteki pafta, meşîmeye (tohum kesesi) benzemektedir. Altın zemin üzerine "aşere" ibaresi yazılmıştır. Yazı zemininde rûmî motifi mevcuttur. Dış paftada altın üzerine turkuaz ve turuncu renkle yapraklar işlenmiştir. Turkuaz iplik ile çevrelenmiş aşere gülünün bezemesi, yaklaşık yazı sahası uzunluğunda üzerinde çift tahrir tekniğiyle işlenmiş hatâyî grubu motiflerin yer aldığı tığ ile sonlandırılmıştır. *Aşere güllerinin* genellikle yerinde kullanıldığı görülmüştür (F.16-Ç.16). *Hizip gülleri* armudî formda olup iki pafta şeklinde tasarlanmıştır. İçteki pafta daire şeklindedir ve den-danlarla çevrelenmiştir. Altın zemin üzerine "hizib" ibaresi yazılmıştır. Yazının zemininde rûmî motifi mevcuttur. Dış paftada altın zemin üzerine turuncu ve mavi renkli pençler işlenmiştir. Pafta lâcivert iplikle çevrelenerek üzerine uzun tığ yapılmıştır (v.307a). *Secde gülleri,* daireye yakın şemse formundadır. İki pafta şeklinde tasarlanan secde gülünün içteki altın zeminli paftasında "secde" ibaresi yazılıdır. Yazı zemininde sade rûmîlerle yapılmış bir bezeme vardır. İki pafta sınırı altın rûmîlerle ayrılmıştır. Dış paftada ¼ simetrili rûmî ve hatâyî motiflerinden oluşan desen klasik tezhip tekniğiyle işlenmiştir (F.17-Ç.17). *Cüz gülleri* 1/16 simetrik daire şeklinde tasarlanmıştır. İki pafta halinde tasarlanan cüz gülünün içteki paftasında altın üzerinde "el-cüz" ibaresi yazılıdır. Dış paftada klasik tezhip tekniğiyle helezonlarının birbirinin içinden geçtiği tepelik ve goncagül motifleri işlenmiştir. Lâcivert uzun tığ diğer mushaf gülleriyle benzerdir (F.18-Ç.18)

F.16

Ç.16, v. 306b

F.17

Ç.17, v.307a

F.18

Ç.18, v. 301b

SK. Nuruosmaniye nr.17'ye kayıtlı, 991/1583 tarihli, ez-Zemahşerî-Ebu'l-Kasım Carullah Mahmud b. Ömer b. Muhammed isimli hattat tarafından nesih hattıyla 12 satır olarak yazılmıştır. Eserde 14 hamse, 543 aşere, 63 hizip, 29 cüz, 12 secde gülü mevcuttur. Mushaf güllerinin bezemesi XVI. yüzyıl Osmanlı tezhip üslûbundadır. Eserin başlangıcında 14 adet *hamse gülü* yerinde kullanılmış sonra bu bezemeye devam edilmemiştir. *Hamse gülleri*nde mekik formundaki desen renkleri değiştirilerek tekrar ettirilmiştir. İki pafta şeklinde tasarlanmış *hamse gülü*nün iç kısmında lâcivert zemin üzerine "hamse" ibaresi yazılıdır. Yazı paftasının etrafına ters simetrili, sıvama altın sürülmüş yaprak motifleri işlenmiştir. Dış paftada zeminine sıvama altın sürülmüş, ½ simetrili iki yaprak motifi yer almıştır. Yaprakların orta damarına açık mavi ve pembe renkli goncagüller yapılmıştır. *Hamse gülü* lâcivert uzun tığ ile tamamlanmıştır (F.19-Ç.19). *Aşere gülleri* çark-ı felek penç motifi şeklinde tasarlanmış olup mushaf boyunca renk ve teknik değiştirilerek kullanılmıştır. Ortasında lâcivert zemin üzerine "aşere" ibaresi yazılıdır. Penç motifini meydana getiren altı adet yaprak ardarda sıralanmış ve zer-ender-zer tekniğiyle işlenmiştir. Yaprakların orta damarlarına mavi ve pembe renkli goncagüller yapılmıştır. Lâcivert tığlar çift tahrir tekniğiyle işlenmiş hatâyî motiflerini taşımaktadır (F.20-Ç.20). *Hizip gülleri* mekik şeklinde iki pafta halinde tasarlanmıştır. İç kısımdaki paftada altın zemin üzerine "hizib" ibaresi yazılıdır. Dış pafta ¼ simetrik olarak rûmî ve hatâyî grubu motiflerle klasik tezhip ve zer-ender-zer tekniği kullanılarak işlenmiştir. Lâcivert tığlar, çift tahrir tekniği ile işlenmiş hatâyî grubu motifleri taşımaktadır. Mushafın *secde* ve *cüz* gülleri mekik formunda ve tasarımları aynıdır. Sadece kullanılan hatâyî grubu motiflerde küçük değişiklikler yapılmış ayrıca kullanılan renk ve bezeme teknikleri değiştirilerek farklılık yaratılmaya çalışılmıştır. Tasarımları aynı olan mushaf gülleri içlerindeki yazılar sayesinde ayırt edilebilmektedir (F.21-Ç.21).

F.19

Ç.19, v.2b

F.20

Ç.20, v. 340a

F.21

Ç.2, v. 345a

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Bu araştırmada XIV. yüzyıla ait TSMK, EH. 151 ve TİEM, 73 numaralı iki mushaf, XV. yüzyıla ait SK. Sultanahmed I, 13 ve SK. Pertevniyal 19 numaralı iki mushaf ve XVI. yüzyıla ait SK. Laleli 16 ve SK, Nuruosmaniye 17 numaralı iki eserin mushaf gülleri incelenmiştir.

XIV-XVI. yüzyıl mushaflarına ait güllerin incelenmesi sonucunda iki tip sınıflama yapılmıştır. Birinci grupta sayfa düzenine göre mushaf gülleri yani işlevsel olmayan sadece estetik kaygılarla sayfaya yerleştirilenler

bulunmaktadır. Bunlar, *zahriye, serlevha, sûrebası* ve *hâtime gülleri*dir. Sayfaya yatay olarak yerleştirildiği, içlerinde yazı bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu tip mushaf gülleri yalnızca XIV. yüzyıla ait mushaflarda görülmüş, XV ve XVI. yüzyıllardaki mushaflarda rastlanmamıştır. İkinci grupta ise görevlerine göre işlevsel olan yâni bulundukları yerde vazifesi bulunan güllerdir. Bunlar *hamse, aşere, hizib, nısıf, cüz ve secde gülleri*dir.

TSMK EH. 151 numaralı mushafın bezemeleri XIV. yüzyıl İlhanlı üslûbundadır. Rûmîlerden oluşan desenler klasik tezhip tekniğiyle işlenmiştir. TİEM, 73 numaralı mushafın tezhibi Ortaasya, İran ya da İlhanlı olması muhtemeldir. Aralarında sadece 3 yıl gibi kısa bir zaman bulunmasına rağmen TİEM 73 numaralı mushafın bezemeleri TSMK, EH. 151 numaralı mushafa göre oldukça sadedir. Bu sadelik mushaf güllerine de yansımıştır.

İncelenen eserlerde *hamse ve aşere gülleri* XIV. yüzyıldan başlayarak XV ve XVI. yüzyıllarda varlığını sürdürmüştür. *Hamse gülü* dört mushafta mevcuttur. Bunlardan sadece bir tanesi daire formlu olup diğer üç tanesinde bulunan *hamse gülleri* armudî formludur. *Aşere gülü* ise incelenen mushafların tamamında mevcuttur. SK. Laleli 16'da hatayî formuna benzeyen *aşere gülü,* diğer mushaflarda daire formludur. XV ve XVI. yüzyıllarda *hamse gülü* yapılmamış mushaflarla karşılaşılsa da *aşere gülü* varlığını sürdürmeye devam etmiştir. *Hizip, cüz ve secde gülleri*, XIV. yüzyıl mushaflarında mevcut değilken XV ve XVI. yüzyıllardaki mushaflarda yer aldığı görülmüştür. *Hizip gülleri,* SK. Laleli 16 ve Pertevniyal 19 numaralı mushafta armudî, SK. Nuruosmaniye, 17'de eşkenar dörtgene benzeyen, Sultanahmed I, 13 numaralı mushafta da yatay mekik şeklinde yerleştirilmiş. *Nısıf gülü* ise sadece XV. yüzyıldaki bir mushafta kendisine yer bulmuştur, bunun da formu enine kesilmiş mekik şeklindedir. *Cüz gülleri*, Sultanahmed I, 13'te yatay mekik, Pertevniyal 19 ve Laleli 16'da daire, Nuruosmaniye 17'de mekik şeklinde tasarlanmıştır. *Cüz gülleri*, Sultanahmed I, 13 ve Pertevniyal 19'da armudî, Laleli 16'da daireye yakın şemse, Nuruosmaniye 17'de mekik şeklinde tasarlanmıştır. Kullanılan desen ve motifler açısından değerlendirildiğinde XIV. yüzyıla ait iki mushafın güllerinde rûmî motifleriyle birlikte münhani motifleri klasik tezhip tekniği kullanılarak işlenmiştir. Bu yüzyılda lacivert renk altına göre biraz daha fazla kullanılmıştır. Lacivert rengin yanı sıra az miktarda siyah, kahverengi ve beyaz renk dikkat çekmektedir. Lacivert renkli kalın kuzu kısa tığları ve bubçukları taşımaktadır ve bezeme henüz yeteri kadar ince olmayan bir işçilikle işlenmiştir. XV. yüzyıla ait iki eserde rûmî motifine hatâyî grubu motiflerin de ilave edildiğini görmekteyiz. Altın ve lâcivert rengin kullanım miktarında denge vardır. Bu renklere ilave olarak az miktarda siyah, turuncu ve yeşil renk mushaf güllerinin bezemelerine eklenmiştir. Lacivert renkli tığların boyları uzamış ve işçilik bir önceki yüzyıla göre hayli incelmiştir. XVI. yüzyıla ait iki mushafın güllerinde altın kullanım miktarının renk kullanımının önüne geçtiğini görmekteyiz. Rûmî ve hatâyî motifleri tasarımlardaki yerini almıştır. İnce bir işçilikle işlenen mushaf güllerinde tığların boyu oldukça uzamış ve çift tahrir tekniğiyle işlenmiş motifler ilave edilmiştir. Mushaf güllerinin bazılarında yazı mevcutken kimisinde de yoktur. Ancak, bir mushafta gülün içinde yazı varsa mushaf boyunca bu kuralın devam ettirildiği tespit edilmiştir. Mushaf gülleri içinde bulunduğu mushafın bezeme üslûbuyla uyum içinde tezhip edilmişlerdir. Yüzyıllar içerisinde tezhip sanatındaki üslup, desen, renk ve işçilikteki farklılıklar mushaf güllerine de yansımıştır.

KAYNAKÇA

Ayşe Tanrıver (2007), "Türk Tezhip Sanatında XIV-XVI. Yüzyıl Mushaf Gülleri" M.Ü. GSE, Geleneksel Türk El Sanatları Anasanat Dalı, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.

Banu Mahir, (1992), "Topkapı Sarayı Kütüphanesi'nin Kur'an Koleksiyonu", *Türkiyemiz,* Yıl 22, sy. 67, İstanbul, Akbank, ss 16-27.

Çiçek Derman, (2002), "Türk Tezhip Sanatının Asırlar İçindeki Değişimi", *Türkler,* C. 12, Ankara, YTY.

David J. Roxburg (2005), *Turks a Journay Of a Thousand Years, 600–1600,* London, Royal Academi Of Arts.

David James, (1988), *Qur'ans of the Memluks,* London, Alexandrıa Press.

Fehmi Edhem Karatay,(1962), *TSMK Arapça Yazmalar Katalogu,* C.1, TSM.

Gülnur Duran, (2012), "Tezhip: Tezhip Sanatının Kullanım Alanları", *TDV İslam Ansiklopedisi*, C. 41, İstanbul ss. 63-65.